

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

3 Linquas ecclesiae, totu[m] quod habebis ab illa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

entionem a diurnam prejudicium afferat ecclesie; & quæcunq; in usu perceperit, debeat utiliter laborare: ut nec res divini juris videantur aliqua occasione negligi, & subsidium ab ecclesia cui deserviant, percipere possint clerici. Quod si quis eorum contempserit facere, ipse se stipendio suo videbitur private.

¶ Clericorum] In codice conciliorum Lucensi regio sequitur, ut aliarum quarumlibet personarum.

Religionis quoq; intuitu ea, in quibus ecclesia detrimentum non patitur, monasterio tradi possunt.

C. LXXIII. ¶ Licet religionis intuitu res ecclesie alienare.

Unde in III. Toletano concilio, c. 4. legitur.

SI b Episcopus unam de parochianis ecclesiis suis monasterium dicere voluerit, ut in ea monachorum regulariter congregatio vivat, hoc de consensu concilii sui habeat licentiam faciendi. Qui etiam si de rebus ecclesie pro eorum substantia aliquid, quod detrimentum ecclesie non exhibeat, eidem loco donaverit, sit stabile. Re enim bonæ statuendæ sanctum concilium dat consensum.

C. LXXIV. ¶ Non ultra quinquagesimam partem rerum ecclesie, monasterio, quod constituit, Episcopo licet conferre.

Item ex Toletano IX. cap. 5.

BONÆ c rei dare consilium d, & presentis habetur vitæ subsidium, & æternæ remunerationis expectantur præmium. Quisquis itaque Episcoporum in parochia sua monasterium construere forte voluerit, & hoc ex rebus ecclesie, cui præsidet, dare decreverit, non amplius ibidem, quam quinquagesimam partem dare debet: ut hac temperamenti æquitate servata, & cui tribuit, competens subsidium conferat, & cui tollit, damna gravia non infligat. Ad ecclesiam verò quæ monasticis non informabitur regulis, aut quam pro suis magnificare e voluerit sepulchris, non amplius quam centesimam partem census ecclesie, cui præsidet, ibidem conferre licebit: ea tamen cautela servata, ut unam tantummodo, quæ placuerit, ex his duabus remunerationem assumat.

C. LXXV. ¶ Iure proprietatis res ecclesie monasteriorum adificiis tradere licet.

Item Gregorius lib. 2. in dist. 11. epist. 17. Gratioso Subdiacono.

RELIGIOSAM g vitam eligentibus congrua nos oportet consideratione prospicere, ne cuiusquam necessitatis occasio, aut desides faciat, aut robur (quod ab sit) conversationis infringat. Idcirco presenti tibi auctoritate præcipimus, quatenus domum positam in hac urbe, regione quarta, juxta locum, qui appellatur, ad gallinas albas, vel hortum juris sanctæ Romanæ ecclesie, cui auctore Deo præsidemus, in qua campana quondam uxor i Patritii mansisse dignoscitur, simul & hortum, atque hospitia, quæ intra eandem domum janua concludit, Floræ h abbatisse debeas tradere proprietatis jure proculdubio possidendam: in qua domo monasterium virginum (ubi cum congregatione sua habitare possit) Christo queat adjuvante construere: & i tam ipsa, quam quæ in ejus loco, honoreque successerit, prædictam domum, & hortum cum omnibus ad se pertinentibus (sicut diximus) quieto, in concussioneque jure à nobis pietatis consideratione concessa valeat possidere.

¶ Vxor] In aliquot epistoliarum editionibus, & nonnullis

a al. retentionem. b Ivo p. 3. cap. 163. c Ivo part. 3. cap. 170. d alit. consilium. e alit. munificare. f alit. remunerandum. g Anselmus lib. 5. cap. 33. h antea legebatur, eidem. i alit. u.] orig.

Gratiani exemplaribus non est ista dictio. In venusto autem Vaticano epistoliarum codice legitur, quondam patritia. Ecce ostensum est, quomodo res ecclesie sine culpa dari possunt, & constare his, quibus data fuerint.

QVÆSTIO III.

¶ Une queritur, si ante tempus sue ordinationis debere viabantur, quid de his fieri debeat, qui post ordinationem suam inveniuntur noscuntur.

C. I. ¶ De his, qui prius nihil habentes, tempore sue administrationis aliquas acquirunt.

De his statutum est in concilio Carthaginensi a III. c. 49.

PLACUIT b ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel quicumque clerici, qui nihil habentes ordinantur, tempore Episcopatus, vel clericatus sui agros, vel quicumque prædia nomine suo comparant; tanquam rerum Dominicarum invasionis crimine teneantur, nisi admoti ecclesie eadem ipsa contulerint. Si autem ipsis propriè aliquid liberalitate alicujus, vel successione cognationis obvenerit, faciant inde, quod eorum proposito congruit. Quod si a suo proposito retrorsum exortiverint, honore ecclesiastico indigni tanquam reprobi judicentur.

C. II. ¶ De ministris, qui nulla ecclesia excofenes, sed sui utilitate aliqua acquirunt.

Item ex concilio Toletano IX. c. 4.

VICINIQUE de sacerdotibus, vel ministris pro sui utilitate, atque amicitia, vel præstatione, aut quocumque modo, aut per scripturæ seriem aliquid meruerint à quolibet percipere, in rebus ecclesie non poterint numerari: sed quod exinde voluerint facere, ipsorum voluntatis arbitrio subjacebit. Quod si hoc post eorum mortem inordinatum fortasse remanserit, ecclesia cui præfuit, vel minister extitit, hoc sibi in perpetuum vindicabit.

Ecce quod ille, qui non ex officio ecclesiastico, sed ex aliquo præstatione sua utilitati lucratus est, potest dare quibus voluerit. 2 pars. Sed queritur de his, que sibi communiter non ecclesia, vel sequestrati pro remedio anime offeruntur, vel de tempore parte, quam de rebus parochialium ecclesiarum sibi debentur accipiunt, si ea poterit dimittere quibus voluerit.

C. III. ¶ De Pontificibus, quibus ab extraneis, vel cum ecclesia, vel sequestratum aliquid dimittitur.

De his ita diffinitur in concilio Agatheni, cap. 6.

PONTIFICES d, quibus in summo sacerdotio constitutis ab extraneis e aliquid, aut cum ecclesia, aut sequestratum, aut dimittitur, aut donatur (quis dicit ille, qui donat, pro redemptione anime suæ, non pro commodo sacerdotis offerre probatur) non quasi suum proprium, sed quasi divinum ecclesie inter fratritates ecclesie computabunt: quia justum est, ut licet sacerdos habeat quod ecclesie dimissum est, ita & ecclesia habeat, quod relinquatur sacerdoti. ¶ Sane quilibet quid per fidei commissum aut sacerdoti, aut ecclesie factum esse dimittitur, cuiusmodi alii postmodum profuturum id inter facultates suas ecclesia computare, aut retinere non poterit.

a Et in Moguntino sub Rabano, capite 1. b Burch. lib. 3. cap. 170 p. 3. c. 96. Pam. l. 2. c. 52. c al. teneantur amicitia. d Ex parte de testamentis. e. requisisti, Euro. l. 1. c. 27. Ivo p. 3. c. 331. e alit. francis duntaxat. C. IV.

C. IV. ¶ Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesie relinquere poterit.

Item ex concilio Toletano IX. cap. 6.

Episcopus a, si tertiam partem, quam de rebus parochialium ecclesiarum sanctione paterna sibi debitam novit, aut ipsi ecclesie, cujus res esse patebit, aut alteri ecclesie, quam elegerit, conferre decreverit, & licitum maneat, & inrevocabile robur ejus sententia ferat.

QVÆSTIO IV.

Quid autem queritur, si de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisita fuerint, cui proveniant, ita definitur, in eodem concilio Toletano IX. c. 4.

C. I. ¶ De his, qui de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisivisse noscuntur.

Sacerdotes b, vel quicumque illi sunt, quibus ecclesiasticarum cura commissa est, quacumque administrationis sue tempore emerint, si de rebus propriis vel vite, vel carum habuerint, ad ecclesie nomen cui præfunt, chartarum conficere instrumenta procurant: non enim continentur ecclesie, quem suscepit extraneum officiat in alieno divitem, & in suo retineat fraudatorem. ¶ Hi vero, qui suarum rerum noscuntur habere compendium: ex omni te, quam post ordinationis suæ diem vili sunt acquisisse, si nulla, si aliqua sunt instrumenta confecta, compensatione i tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habita, si se utriusque quantitas exæquaverit, inter ecclesiam & decedentis hæredes æquo jure conquisitio pertinebit.

1 ¶ Compensatione] In concilio ipso, cum vetustis exemplaribus collato, legitur, compensata tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habitudine. Si qua vero pro compendio suarum rerum, ecclesie rebus detrimentum intulerit, vel si occasione rerum ecclesiasticarum in rebus propriis detrimentum passus fuerit, vicissim quæ lucrum fecerunt, detrimentum parentibus restituant.

C. II. ¶ Resarciantur detrimenta sacerdotum vel ecclesie, quæ alterius occasione aliter senserit.

Unde in concilio Bracaren. III. cap. 3. legitur.

Quicumque sub hoc neglectu res divinas laborare distulerit, placito speciali distringendus est, qualiter si de rebus, seu augmentis ecclesie quantum laboribus suis proprie auxit, & ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus ecclesie minuit, illi restituat, ex cuius rebus, atque suffragiis suos convictus fuerit ampliasse labores. Quod si aliquid pro utilitatibus ecclesie, aut substantiæ expendit, aut pendit, vel perditionis quidpiam perulerit, si hoc comprobari poterit, totum illa rebus ecclesie ejusdem reformabitur: pro cuius utilitate id expendisse probatur.

Si vero de rebus ecclesie tantummodo aliqua acquisisse noscuntur, & ad nomen ecclesie instrumenta debent componere, nec aliquibus partibus illud donare.

C. III. ¶ De his, qui sacerdotes emunt, ad ecclesie nomen scripturam faciant.

Unde in Agathensi concilio, c. 52. legitur.

Presbyter c, dum diocesim tenet de his, quæ emerint, ad ecclesie nomen scripturam faciat, aut ab ejus, quam tenet, ecclesie ordinatione discedat.

¶ Caput hoc ab Ivone etiam, & auctore Pannormie citatur: ex Agathensi, in qua extat. In decretalibus vero, ut, de peccat. cler. ex concil. Agathensi, & apud Burchardum, & in prima collectione decretalium, ex concilio Arausico.

a Ivo p. 1. c. 171. b Ivo p. 3. c. 169. c Ext. de peccat. cler. c. Presbyter. Burch. l. 2. c. 119. Ivo p. 3. c. 169. Pann. l. 2. c. 171.

QVÆSTIO VI.

Instrumenta vero non licet ensciscere, nisi de rebus propriis.

C. I. ¶ Quomodo de rebus ecclesie licet testari sacerdotibus.

Unde Gregorius scribit Deusdedit. I Episcopo 23. lib. 10. epist. 47.

Nvlli b dubium est, quia sicut sacerdotibus res in Episcopatu aquisitas nulla est alienandi licentia, ita de his, quas antè habuerint, quidquid iudicare voluerint, non vetantur. Itaque fraternitatem tuam tempore, quo ad nos fuit, questam esse recolimus, quod quædam mobilia 2, quæ Constantius decessor vester Luminosa ancilla Dei, filia fratris sui, testamenti gratia, legati titulo reliquit, jam Episcopus acquisisset, decessitque; nos, nisi hoc constaret, nullum ex his ecclesie vestra præjudicium patere. Quod & vos oportet recolere, & molestiam aliquam prædictæ ancillæ Dei non facere, neci sine cognitione de his, quæ possidet, quidquam facere.

1 ¶ Deusdedit] Antea legabatur, Lucidio. Restituta est inscriptio ex originali: quæ inscriptio integra est supra, ead. q. 2. res in Episcopatu. Illud enim caput in hoc continetur.

2 ¶ Mobilia] In originali impresso, & manuscripto est, imobilia, sed non est mutatum propter Doctorem scripta: nonnulla vero alia sunt emendata.

C. II. ¶ De eodem.

Idem lib. 4. epist. 22. seu c. 66. Cypriano Diacono.

Bitum Theodori Episcopi dilectionem tuam jam credimus cognovisse. Sed quia ipse testamentum dicitur condidisse, subtiliter te (ne quid de rebus ecclesie suæ consumpsisset) oportet inquirere. Et si quidem eum exinde aliquid incongruè minuisse didiceris, ita age, ut res ipsæ ad eo, cuius interest, modis omnibus reparentur.

C. III. ¶ Quæ monasteriis ab Episcopo conferuntur, revocari non debent.

Item Gregorius Mariniano Episcopo Ravennati, lib. 5. epist. 1. seu c. 101.

Via Ioannes quondam decessor tuus 1, dum viveret, laxius a nobis expetiit, ut ea, quæ in monasterio illo contulerat, quod iuxta ecclesiam sancti Apollinaris ipse construxerat nostra debuissimus auctoritate firmare, & nos facturos hoc esse promissimus, fraternitatem vestram necessariò duximus adhortandam, ut nihil de his, quæ illic contulerat, atque constituit, aliquo modo patiat immitti: sed omnia firma studeat stabilitate servari. Huius igitur monasterii, & collatarum illis rerum, quia in testamento, quod condidit, fecisse noscitur mentionem, sciendum vobis est, non ea nos ideò confirmasse, quoniam supremam eius sequimur voluntatem: sed quia ei hoc (sicut diximus) viventi promissimus. Hæc itaque si sollicitè fraternitas vestra implere festinet: quatenus & quæ in supra scripto monasterio constituit, & a nobis sunt firmata, serventur, & illa, quæ in damnum dari, vel feri per testamentum suum decessit ecclesie, nullam, prohibente nempe lege, obtineant firmitatem.

1 ¶ Ioannes quondam decessor tuus] Hæc verba non sunt hoc loco apud B. Gregorium, sed ex superioribus hinc computata.

C. IV. ¶ Quæ ante suam ordinationem, vel post, hereditaria successione acquisivit Episcopus, cui vult, derelinquat.

Item ex concilio Hispanensi.

¶ Si etiam citam Burchardus, & Ivo, & in Hispanensi primo habentur nonnulla ad hanc rem scientia. Si integrum caput habetur in concilio Parisiensi, l. 1. c. 4. & in Capitularibus, l. 5. c. 175. restituitur inter alia decreta concilii Parisiensi.

¶ Ixum c ab hinc, & perpetuò mansurum esse decrevimus, ut Episcopus rebus sui juris, quas ante a

a al. Deusdedit. b sup. ea q. 2. res in Episcopatu. Poly. l. 4. c. 119. c Burch. l. 1. c. 214. Ivo p. 3. c. 171.